

Vingugaas – nähtamatu vaenlane

Vingugaas ehk süsinikoksiid (CO) on lõhnatu, värvitu ja maitsetu gaas, mis tekib mittetäieliku põlemise käigus. Vingugaas jõuab organismi sissehingamise teel, blokeerib veres hapniku juurdevoolu ning organismi tegevus saab häiritud. Sümptomid olenevad sisse hingatava vingugaasi kogusest. Mürgistuse kergele astmele on iseloomulik peavalu, peapööritus, kohin kõrvades, õhupuuduse tunne, iiveldus, üldine nõrkus ja apaatus. Mürgistuse süvenemisel tekib mootorsete keskuste halvatus, kusjuures teadvus säilib, st inimene saab aru tekkinud ohu suurusest, kuid ei suuda midagi teha.

Vingugaas on iseloomulik kõigile sisepõlemismootoritele. Enamik kolbmootoritega õhusõidukeid kasutab salongi soojendamiseks õhku, mis on juhitud üle mootori väljalasketorude. Selle tõttu juba oma disaini poolest on just kolbmootoritega õhusõidukid vingugaasi salongi sattumise suhtes suurima ohuriski kategoorias. Samuti piloteeritakse selliseid õhusõidukeid sageli üksinda.

Kui väljalaskesüsteemis on pragusid, auke, halvasti sobivaid komponente või salongi varustavad õhutorud ei ole piisavalt hermeetilised, võib vingugaas hõlpsasti salongi sattuda. Mootori heitgaasid võivad siseneda salongi ka läbi ebapiisavalt tihendatud tuletõkke vaheseina ja rattakoobaste.

Oluline on varakult ära tunda sümptomid ning kiirelt reageerida. Soovituslikud sammud kahtluse korral, et salongi on lennu ajal sattunud vingugaas, on järgmised:

- lülitage salongi küte täielikult välja;
- valige salongi värske õhu maksimaalne ventilatsioon;
- avage võimalusel aknad/tuulutusavad;
- kaaluge võimalusel lisahapniku kasutamist;
- võimalusel valige lahjem kütusesegu;
- teatage lennujuhtimisele oma muredest ja kavatsustest;
- maanduge võimalikult kiiresti;
- pärast maandumist pöörduge võimalikult kiiresti arsti poole;
- enne lennu jätkamist laske sertifitseeritud mehaanikul lennuk üle vaadata.

Kuid veel parem on ennetamine, selleks:

- laske oma õhusõiduki mootori väljalaskesüsteemi, salongi küttesüsteemi ja tuletõkke vaheseina põhjalikult kontrollida sertifitseeritud mehaanikul (erilist tähelepanu peaks pöörama vanematele õhusõidukitele, kus esineb rohkem korrosiooni ning tavapärast kulumist);
- kontrollige õhusõiduki mootori väljalaskesüsteemi ning salongi küttesüsteemi enne iga lennu;
- paigaldage vingugaasi detektor.

Vaata lisaks: [SmartPilot | Winter Flying - Cold Temp Pre Flight Tips](#) ja tutvu lehega [Winter Flying | EASA Community](#) kus on ka vingugaasi kontroll-leht.